

20 lat
Wydziału Historyczno-Pedagogicznego
Uniwersytetu Opolskiego

Redakcja
Iwona Alechnowicz-Skrzypek
Edward Nycz

REDAKTOR TECHNICZNY

Halina Szczegot

REDAKTOR

Renata Żemojcin

KOREKTOR

Jan Neuberg

SKŁAD

Waldemar Szweda

PROJEKT OKŁADKI

Jolanta Brodziak

Zdjęcia i schematy pochodzą – jeśli nie wskazano inaczej – z archiwów Instytutów oraz archiwum dziekanatu Wydziału Historyczno-Pedagogicznego.

© Copyright by Uniwersytet Opolski
Opole 2016

ISBN 978-83-7395-709-1

Wydawca: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, ul. Dmowskiego 6-9, 45-365 Opole
www.wydawnictwo.uni.opole.pl; e-mail: wydawnictwo@uni.opole.pl

Wydanie I. Nakład: 150 egz.

Druk i oprawa: EXPOL P. Rybiński, J. Dąbek Spółka jawna, ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Działalność Instytutu Nauk Pedagogicznych

Nieco historii i struktura organizacyjna

Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego kontynuuje tradycje Instytutu Nauk Pedagogicznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej, który powstał w 1989 roku w wyniku podziału Instytutu Pedagogiki (istniejącego od 1973 roku) na trzy jednostki: Instytut Nauk Pedagogicznych, Instytut Pedagogiki Wczesnoszkolnej (obecnie Instytut Studiów Edukacyjnych) oraz Instytut Psychologii. INP funkcjonował w ramach Wydziału Filologiczno-Historycznego. Po powstaniu Uniwersytetu Opolskiego i przekształceniu Wydziału Filologiczno-Historycznego (z którego wyodrębnił się Wydział Filologiczny) w Wydział Historyczno-Pedagogiczny – Instytut działa od 1996 roku w jego strukturach. W nowej strukturze INP przejął na siebie kształcenie pracowników pedagogicznych stymulujących rozwój dzieci i młodzieży, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych wspierających system szkolny, placówek wychowania pozaszkolnego, a ponadto pedagogów dla zakładów pracy oraz placówek kultury.

Od powstania INP w 1989 roku do 1 września 1995 roku (tj. do przejścia na emeryturę) kierował nim prof. zw. dr hab. Tadeusz Gospodarek, założyciel INP i dyrektor Instytutu Pedagogiki, rektor WSP w latach 1972–1981. To prof. Gospodarek ukierunkował działalność dydaktyczno-naukową nowego Instytutu i nadał jej ton. Jego następcą został dr hab. Zenon Jasiński, prof. UO, który kieruje Instytutem od 1995 roku. Zastępcami dyrektora byli w owym okresie:

- prof. dr hab. Józefa Brągiel – zastępca dyrektora ds. naukowych (1994–2005)
- dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak, prof. UO – zastępca dyrektora ds. naukowych (2005–2009)
- dr hab. Bogdan Cimała, prof. UO – zastępca dyrektora ds. naukowych (od 2009 do chwili obecnej)
- dr Eryk Holona – zastępca dyrektora ds. dydaktyki (1994–2012)
- dr hab. Edward Nycz – zastępca dyrektora ds. kształcenia i studentów (od 2012 do chwili obecnej).

W roku akademickim 1994/1995 studiowało: 316 studentów na studiach dziennych, 1050 na studiach zaocznych, 33 na studiach doktoranckich i 240 na studiach podyplomowych. W roku akademickim 2001/2002 studiowało 2614 studentów (w tym: na studiach zaocznych - 1731, dziennych - 603, podyplomowych - 250 i doktoranckich - 30). Instytut zatrudnia 42 etatowych pracowników naukowych, w tym 4 profesorów zwyczajnych, 9 doktorów habilitowanych (prof. UO), 22 doktorów i 7 magistrów, na pół etatu 1 profesora zwyczajnego oraz 26 zleceniobiorców, m.in. 2 profesorów zwyczajnych, 1 docenta doktora i 7 doktorów. W roku akademickim 2014/2015 studiowało (stacjonarnie i niestacjonarnie) 677 studentów na studiach licencjackich, 498 studentów na studiach magisterskich i 40 doktorantów. W sumie 1215 studentów było nauczanych przez 35 pracowników etatowych i 16 zleceniobiorców.

Struktura organizacyjna na dzień 1 września 1996 roku przedstawiała się następująco:

- Katedra Badań nad Szkołą (z przekształcenia Zakładu Dydaktyki) - kierownik: prof. dr hab. Stanisław Gawlik
- Katedra Badań nad Kulturą i Pracą - kierownik: prof. zw. dr hab. Tadeusz Gospodarek
- Katedra Historii Oświaty i Wychowania - kierownik: prof. zw. dr hab. Franciszek Marek (rektor UO wybrany w wyborach powszechnych, 1995-1996)
- Zakład Pedagogiki Ogólnej - kierownik: doc. dr Zygmunt Łomny
- Zakład Pedagogiki Opiekuńczej - kierownik: dr hab. Józefa Brągiel, prof. UO
- Zakład Pedagogiki Porównawczej - kierownik: dr hab. Zenon Jasiński, prof. UO
- Pracownia Muzyczna - kierownik: mgr Krystyna Koga
- Pracownia Multimedialna - kierownik: dr Marek Zemła
- Pracownia Pedagogiki Zdrowia - kierownik: dr hab. Marian Kapica, prof. UO.

Organizacja Instytutu, a zwłaszcza jego struktura, zmieniała się w konsekwencji sytuacji kadrowej (awansów naukowych, odchodzenia na emeryturę, przenoszenia się do innych ośrodków czy śmierci pracowników), realizowanych zadań dydaktycznych i naukowych oraz aktualnego statutu UO. Od 1 stycznia 2016 roku struktura ta przedstawia się następująco:

- Katedra Pedagogiki Społecznej - kierownik: prof. zw. dr hab. Józefa Brągiel
- Katedra Edukacji Ustawicznej - kierownik: prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak
- Katedra Historii Wychowania i Myśli Pedagogicznej oraz Pedagogiki Porównawczej - kierownik: prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński

- Zakład Kulturowych Podstaw Edukacji – kierownik: dr hab. Edward Nycz
  - Zakład Pedagogiki Ogólnej – kierownik: dr hab. Eugenia Karcz-Tarano-wicz, prof. UO
  - Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej – kierownik: dr hab. Danuta Kowal-czyk, prof. UO
  - Zakład Pracy Socjalnej – kierownik: dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO
  - Pracownia Neuropedagogiki Stosowanej – dr hab. Wiesław Sikorski, prof. UO
  - Pracownia Metodyki i Praktyki Pracy Socjalnej – dr Piotr Sikora.
- Pracownicy administracyjni: mgr Barbara Grabińska, mgr Bartosz Mazur-kiewicz.

W INP obecnie pracuje 35 nauczycieli akademickich, w tym: 4 profesorów tytularnych, 8 doktorów habilitowanych (6 na stanowisku prof. UO), 17 doktorów, 6 magistrów oraz 2 pracowników administracyjno-technicznych i 14 nauczycieli na godzinach zleconych.

Kierunki i specjalności studiów

W roku akademickim 1994/1995, tj. w roku powstania Uniwersytetu Opolskiego, w INP prowadzono na studiach dziennych: pedagogikę na poziomie magisterskim (specjalności: opiekuńczo-wychowawcza, oświatowo-artystyczna ze specjalizacją muzyczną – od roku 1993/1994 – i wychowanie plastyczne – 3-letnie), natomiast na studiach zaocznych: pedagogikę pracy (4-letnią i 3-letnią na poziomie zawodowym), pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą (4-letnią i 3-letnią po SN zawodowym), pedagogikę kulturalno-oświatową z pracą socjalną (4-letnią i 3-letnią po SN).

Duże zainteresowanie kandydatów ścieżką edukacyjną resocjalizacja skłoniło władze Instytutu do utworzenia specjalności pedagogika resocjalizacyjna na studiach dziennych i zaocznych od roku akademickiego 1999/2000 oraz do zwiększenia liczby specjalności na studiach uzupełniających.

Do 2013 roku INP był największym instytutem w UO ze względu na liczbę kształconych studentów. Prowadził przez cały czas zróżnicowane formy kształcenia, w tym jednolite studia magisterskie (do czasu wprowadzenia podziału studiów pedagogicznych na studia I i II stopnia) w zakresie pedagogiki na specjalnościach: pedagogika opiekuńcza i pracy socjalnej, pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika pracy, pedagogika kulturalno-oświatowa, pedagogika o specjalności animacja i zarządzanie kulturą (do 2002 roku specjalizacja: edukacja muzyczna), którą przekształcono (2004) w animację społeczno-kulturalną z arteterapią, gerontopedagogikę na studiach dziennych i zaocznych

oraz uzupełniających studiach magisterskich (w systemie niestacjonarnym dla absolwentów kolegiów nauczycielskich) oraz studia podyplomowe i studia doktoranckie. Do 1997 roku w Instytucie prowadzono także kierunek wychowanie plastyczne (licencjat). Specjalności w ramach kierunku pedagogika były powiązane z potrzebami rynku pracy. W 2007 roku uruchomiono kierunek praca socjalna (studia I stopnia) na studiach stacjonarnych i studiach niestacjonarnych.

Instytut prowadzi od początku działalności kierunek studiów pedagogika ze specjalnościami ukierunkowanymi głównie na pracę opiekuńczą, resocjalizacyjną, kulturalno-oświatową i animacyjną wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych, komunikację społeczną oraz pedagogikę pracy. Powstające specjalności były związane z potrzebami na rynku pracy oraz możliwościami kadrowymi. Aktualnie (w 2016 roku) INP prowadzi następujące kierunki i specjalności na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych:

- pedagogika - poziom I, II i III stopnia
- praca socjalna - poziom I stopnia.

Na studiach licencjackich na kierunku pedagogika występują specjalności (od 2015 roku): animacja i organizacja czasu wolnego, pedagogika pracy z doradztwem i bezpieczeństwem pracy, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i terapeutyczna, pedagogika resocjalizacyjna i profilaktyka społeczna, zarządzanie i komunikacja w instytucji.

Na studiach magisterskich występują specjalności: pedagogika kulturalno-oświatowa, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika pracy z doradztwem zawodowym, pedagogika resocjalizacyjna, planowanie i zarządzanie w edukacji, pedagogika - pracownik służb socjalnych z językiem niemieckim.

Studia doktoranckie zostały utworzone w roku akademickim 1996/1997 jako studia wydziałowe. Obecnie mają one charakter ogólnopedagogiczny, a osobą odpowiedzialną za ich funkcjonowanie w INP jest prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak.

W Instytucie funkcjonuje na poziomie licencjackim praca socjalna jako samodzielny kierunek studiów (od 2007 roku). Specjalizacja praca socjalna była jednak uruchamiana przy specjalnościach praca kulturalno-oświatowa lub opiekuńcza już ponad dziesięć lat wcześniej.

Wszystkie specjalności i formy kształcenia prowadzone przez Instytut uzyskały w 2012 roku pozytywną ocenę Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Ważnym elementem pracy INP były i są studia podyplomowe. Proponowane kierunki studiów związane były z potrzebami społecznymi i oczekiwaniami środowiska pedagogów. W minionym okresie INP prowadził następujące studia podyplomowe (niektóre z nich cieszyły się dużym zainteresowaniem):

pedagogika prawa i readaptacja niedostosowanych społecznie (8 edycji), terapia pedagogiczna, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej, kierowanie i zarządzanie oświatą (11 edycji), kierowanie i zarządzanie oświatą (Wodzisław – 2 edycje), zarządzanie w pracy socjalnej (8 edycji), pedagogika opiekuńczo-wychowawcza (1 edycja), pozyskiwanie i zarządzanie projektami Unii Europejskiej (1 edycja), organizacja i zarządzanie w pomocy społecznej (3 edycje), organizacja i zarządzanie oświatą (1 edycja).

Instytut ma zasługi w kształceniu nauczycieli dla całego Śląska. Pracownicy Instytutu (prof. Józefa Brągiel, prof. Zenon Jasiński, prof. Ryszard Gmoch) sprawowali opiekę naukową nad prowadzonymi specjalnościami pedagogicznymi w Kolegiach Nauczycielskich w Wałbrzychu i Raciborzu (obecnie Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe). Absolwenci specjalności pedagogicznych tych kolegiów uzyskiwali w INP tytuły zawodowe licencjata oraz kontynuowali naukę na utworzonych dla nich magisterskich studiach uzupełniających (w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym).

Kierunki badań naukowych

Działalność naukowo-badawcza Instytutu była realizowana poprzez granty zewnętrzne, badania statutowe, badania własne oraz badania zlecone. Ich tematyka wynikała z uczestnictwa w tych projektach, zapotrzebowania społecznego oraz indywidualnych pomysłów badawczych zespołów badawczych czy poszczególnych pracowników.

Instytut partycypował w grantach Komitetu Badań Naukowych, projektach unijnych i projektach międzynarodowych, a także w badaniach zagranicznych partnerów. W latach 1995–1997 dr hab. Zenon Jasiński, prof. UO, realizował projekt badawczy KBN „Poczucie tożsamości narodowej i plany życiowe mieszkańców pograniczy” i był jego kierownikiem (grant KBN 1 H01F 028 08). Natomiast w latach 1997–2000 był zastępcą kierownika grantu KBN „Polityka naukowa Rzeszy Niemieckiej w okupowanych krajach” (KBN 1 H01F 076 09), którego kierownikiem był prof. dr hab. Marek Walczak; w ramach tego projektu realizował temat: „Polityka oświatowa Rzeszy w Protektoracie Czech i Moraw”. Dr hab. Marian Kapica, prof. UO, uczestniczył w grantcie KBN „Eksperymentalna weryfikacja wdrażanych programów edukacji zdrowotnej na studiach pedagogicznych” prowadzonym przez AWF w Krakowie. Dr Piotr Sikora uzyskał grant Fundacji Helsińskiej na realizację programu „LIDER” dotyczącego przestrzegania praw dzieci. Zadanie to wspólnie z zespołem dr. Piotra Sikory realizowali pedagodzy z uniwersytetów w Kijowie i Ostrawie. Dr Anna Krasnodębska otrzymała grant KBN „Preferencje kulturowe polskiej młodzieży” (nr 1-0390-9101). Dr Krystyna Nowak-Wolna otrzymała

ła grant KBN (1999) na opublikowanie pracy poświęconej sztuce recytatorskiej. W latach 2006–2008 pod kierunkiem dr hab. Jadwigi Kosowskiej-Rataj, prof. UO, i dr. Edwarda Nycza realizowano projekt finansowany ze środków unijnych: „Tolerancja i podmiotowość środowisk lokalnych na pograniczu polsko-czeskim” (umowa nr IG-2004/Pl/Cz/2.16/2.3.Pl.1/0588) w ramach projektu wspólnotowego Interreg 3A na kwotę 190 tys. zł. W latach 2008–2012 dr Irena Mudrecka realizowała grant indywidualny MNSzW na temat „Poczucie odpowiedzialności nieletnich. Studium pedagogiczne” na kwotę 12 tys. zł. Efektem realizacji projektu była monografia, która stała się podstawą do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. W 2008 roku Zenon Jasiński i Edward Nycz realizowali projekt „Ochotnicze Hufce Pracy instytucją drugiej szansy dla młodzieży defaworyzowanej. Drogi wyjścia młodzieży z marginalizacji ekonomicznej, społecznej, kulturowej. Studium dla województwa opolskiego” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2.4 (35 tys. zł). W roku 2010 ten sam zespół uzyskał w postępowaniu konkursowym Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej grant na realizację projektu badawczego „Badanie losów absolwentów OHP i ich pozycji społeczno-zawodowej” na kwotę 249 tys. zł. Projekt był współfinansowany ze środków UE w ramach programu EFS „Identyfikacja potrzeb i oczekiwań na rynku pracy”, umowa nr 34A/OHP/2009. W latach 2011–2015 prof. dr hab. Zenon Jasiński wraz z międzynarodowym zespołem realizował grant „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej” w ramach Narodowego Programu Humanistyki (projekt nr 1 H 11 021 380, na kwotę 262 tys. zł).

Instytut był w latach 1996–2015 wielokrotnie wspierany finansowo przez marszałka województwa opolskiego oraz prezydenta Opola w ramach tzw. małych grantów za pośrednictwem jednostek im podległych na organizację konferencji naukowych, publikację prac naukowych, udział w konferencjach zagranicznych na kwotę w łącznej wysokości ponad 90 tys. zł.

Dla funkcjonowania INP bardzo ważne były także projekty dydaktyczne finansowane ze środków zewnętrznych, gdyż przyczyniały się one do poszerzenia oferty edukacyjnej i poprawy jakości kształcenia. Dla przykładu w latach 2009–2013 dr Iwona Dąbrowska-Jabłońska realizowała projekt 1.45 „Kształcenie kadry zarządzającej instytucji pomocy i integracji społecznej w formie studiów podyplomowych” (studia podyplomowe 7 grup, całkowita wartość umowy 1 685 250 zł). Dr Piotr Sikora w latach 2009–2013 prowadził z sukcesem projekt 1.20 „Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy i integracji społecznej” (studia licencjackie 3-letnie) o całkowitej wartości umowy 2 079 838,80 zł.

W 2015 roku zespół badawczy pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Zenona Jasińskiego wygrał przetarg na opracowanie koncepcji raportu z badań prze-

siewowych uczniów szkół podstawowych na Opolszczyźnie w ramach projektu RCRE w Opolu „Fascynujący świat nauki i techniki” o wartości 39 tys. zł (umowa 29/INP/2014), nr POKL. 09.01.02-16-001/13. W ramach tego samego projektu dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO, koordynowała usługi edukacyjne polegające na technicznej obsłudze zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w formie warsztatowej w obszarze edukacji matematyczno-przyrodniczej oraz humanistycznej dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych województwa opolskiego.

W 2015 roku dr hab. Edward Nycz uzyskał grant (15 tys. euro) z Funduszu Wyszehradzkiego na organizację studiów podyplomowych „Asystent kulturalny dla krajów Grupy Wyszehradzkiej”. Dr Anna Glińska-Lachowicz uzyskiwała w 2015 roku stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Aktywność obywatelska” na realizację projektu „WYSPA – przez terapię tańcem i arteterapię do efektywnej resocjalizacji i inkluzji społecznej osób skazanych”. W 2013 roku dr Marzanna Pogorzelska otrzymała 10-dniowe stypendium Lowell Milken Center w Fort Scott (USA). Wcześniej, w 2010 roku, została laureatką nagrody im. Ireny Sendlerowej „Za naprawiane świata”.

Prowadzone w INP badania koncentrowały się także na badaniach statutowych oraz badaniach własnych. Ze względu na ich liczbę (54) i zmienność nie sposób wymienić wszystkich. Wybrane tematy dawnych badań statutowych to: „Szkoła w procesach przemian cywilizacyjnych i kulturowych” (1992–1995) – kierownik tematu: prof. dr hab. Tadeusz Gospodarek; „Kultura i oświata skupisk etnicznych i polonijnych” – kierownik: dr hab. Zenon Jasiński, prof. UO (1993–1997); „Problemy patologii środowisk wychowawczych” – kierownik: prof. dr hab. Stanisław Gawlik (1991–1997, w latach 1996–1997 temat ten realizowano w ramach badań własnych); „Organizacja i funkcjonowanie systemów pomocy społecznej” – kierownik: prof. dr hab. Józefa Brągiel (1997–2000, w 1995–1996 realizowany jako temat badań własnych); „Przemiany instytucji oświatowo-kulturalnych a procesy transformacji ustrojowej w Europie Środkowej” – kierownik: dr hab. Zenon Jasiński, prof. UO (1998–2003).

Aktualnie realizowane są następujące tematy badań statutowych: „Edukacja międzykulturowa. Wymiar pedagogiczny i historyczny” (kierownik: prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński); „Rodzicielstwo w kontekście współczesnych przemian społecznych” (kierownik: prof. zw. dr hab. Józefa Brągiel); „Kształcenie i doskonalenie nauczycieli w Polsce i w Niemczech w XIX-XXI wieku” (kierownik: dr hab. Bogdan Cimała, prof. UO); „Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu” (kierownik: dr hab. Danuta Kowalczyk, prof. UO); „Pedagogika wobec systemów egzystencjalnych współczesnego człowieka” (kierownik: dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz, prof. UO); „W poszukiwaniu modelu inkluzyjnej pracy socjalnej” (kierownik: dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO);

„Kształcenie ustawiczne na Śląsku Opolskim u progu XXI w.” (kierownik: prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak).

Oto przykładowe tematy badań własnych: „Edukacja plastyczna społeczeństwa” (1995–1997, prof. dr hab. Wincenty Maszkowski); „Dzieje polskiej myśli i kultury pedagogicznej na tle porównawczym” (1994–1999, prof. dr hab. Franciszek A. Marek); „Uwarunkowania procesu wychowania” (1994–1996, doc. dr Zygmunt Łomny); „Edukacja regionalna a procesy odnowy społeczeństwa demokratycznego” (1997–2000, prof. dr hab. Ryszard Kantor); „Rola edukacji w przemianach postaw i systemów wartości społeczeństwa u schyłku XX w.” (1998–1999, prof. dr hab. Tadeusz Gospodarek); „Edukacja zdrowotna jako problem teorii i praktyki” (1995–2000, dr hab. Marian Kapica, prof. UO); „Osobowość nauczyciela na przełomie wieków na tle porównawczym” (1998–1999, prof. dr hab. Zenon Jasiński); „Problemy oświaty i szkolnictwa na wsi” (1999, prof. dr hab. Stanisław Gawlik); „Aktywność edukacyjna, kulturalna i społeczna dorosłych. Tradycje i współczesność” (2002–2004, dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak, prof. UO); „Nauczyciel i uczeń w zreformowanej szkole” (2000–2002, dr hab. Stanisław Korczyński, prof. UO); „Szkolnictwo powszechne na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku” (2002–2005, dr hab. Bogdan Cimała, prof. UO); „Wspomaganie pracy szkoły przez organizacje rodzicielskie na tle porównawczym” (2000–2004, prof. dr hab. Zenon Jasiński); „Programy i podręczniki nauczania gimnazjum na tle szkolnictwa w Europie Środkowej” (2002–2005, dr hab. Aleksander Sztejnberg, prof. UO).

Udział pracowników w realizacji programów badawczych zaowocował awansami naukowymi, uzyskaniem tytułu naukowego profesora, stanowisk, stopnia doktora habilitowanego czy doktora.

W latach 1996–2015 tytuły profesorskie uzyskali: prof. dr hab. Józefa Brągiel (1998), prof. dr hab. Józef Podgórecki (2000), prof. dr hab. Zenon Jasiński (2007), prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak (2013), prof. dr hab. Jolanta Kwiatek (2013).

Habilitacje w tym okresie uzyskali: dr hab. Marian Kapica (1995), dr hab. Jadwiga Kosowska-Rataj (1998), dr hab. Ludwik Kozołub (2000), dr hab. Wiesław Sikorski (2010), dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska (2012), dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz (2013), dr hab. Irena Mudrecka (2013), dr hab. Iwona Dąbrowska-Jabłońska (2014), dr hab. Edward Nycz (2015).

W latach 1996–2015 następujący pracownicy INP uzyskali stopnie doktora: dr Krystyna Nowak-Wolna (1996), dr Piotr Sikora (1996), dr Jolanta Piechnik-Borusowska (1996), dr Jolanta Żarczyńska-Hyla (1996), dr Wiesław Sikorski (1998), dr Beata Górnicka (1999), dr Dariusz Widelak (1999), dr Iwona Dąbrowska-Jabłońska (2000), dr Andrzej Kącki (2000), dr Anna Weissbrot-Koziarska (2002), dr Anna Glińska-Lachowicz (2006), dr Piotr Sasin (2006), dr Ewelina

Konieczna (2007), dr Joanna Janik-Komar (2007), dr Emilia Lichtenberg-Kokoszka (2009), dr Przemysław Kaniok (2010), dr Ewa Dubiel (2011), dr Marzanna Pogorzelska (2012), dr Mariusz Snopek (2013), dr Agnieszka Franczyk (2015), dr Katarzyna Jarosz (2015).

W roku 1995 w Instytucie pracę podjął prof. dr hab. Ryszard Kantor (do 2005), dr hab. Jolanta Kwiatek (od 1995), dr hab. Bogdan Cimała (2000), dr hab. Ryszard Gmoch (2000), dr hab. Aleksander Sztejnberg (2000), dr hab. Sylwia Badora (2003), dr hab. Danuta Kowalczyk (2008), prof. dr hab. Arkadij Słobodianiuk (2004–2007), prof. dr Malcolm Payne (2008–2012). Podjęcie pracy przez wymienione osoby pozwoliło na wypełnienie luki po samodzielnych pracownikach naukowych, którzy odeszli na emeryturę lub przeszli do innych ośrodków (Tadeusz Gospodarek, Zygmunt Łomny, Stanisław Gawlik, Franciszek A. Marek, Stanisław Korczyński, Aleksander Sztejnberg, Sylwia Badora, Irena Mudrecka). Bolesnie odczuliśmy śmierć naszej Koleżanki dr hab. Jadwigi Kosowskiej-Rataj, prof. UO (2012), cenionej i szanowanej zarówno przez studentów, jak i pracowników oraz dr. Dariusza Widelaka (2011), któremu śmierć przerwała składanie dokumentów habilitacyjnych w Poznaniu. W tym samym okresie zmarł po długiej chorobie dr Henryk Koniarski (2012) – osoba zasłużona w organizacyjnym rozwoju Instytutu.

Wiele wysiłku kierowano na pozyskanie dodatkowych funduszy na badania poprzez współpracę z jednostkami administracji państwowej i samorządowej (skąd pozyskiwano środki na prowadzenie badań i publikowanie ich wyników lub popularyzowanie rezultatów badań poprzez konferencje naukowe). Zaowocowało to wzrostem liczby publikacji, awansami naukowymi, liczbą organizowanych konferencji oraz aktywnym udziałem w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych.

W latach 1996–2015 pracownicy INP opublikowali 2005 prac, w tym 295 prac zwartych i 1710 artykułów i rozdziałów w pracach zwartych, oprócz tego 189 artykułów i rozdziałów w językach obcych, uczestniczyli w ponad 760 krajowych i 90 zagranicznych konferencjach naukowych. W tych latach Instytut był organizatorem 40 konferencji naukowych, głównie międzynarodowych, i współorganizatorem 55 konferencji. Pracownicy uczestniczyli rocznie średnio w 50 konferencjach naukowych organizowanych przez inne ośrodki w kraju i za granicą. Oto tematy wybranych międzynarodowych konferencji naukowych: „Polskie pogranicze. Determinanty tożsamości narodowej” (1996), „Miejsce OHP w polskim systemie wychowawczym” (1998), „Humor, zabawa, zabawki na pograniczach kulturowych i etnicznych” (1999), „Teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej. Stan i oczekiwania” (2000), „Oświata etniczna w Europie Środkowej” (2001), „Idea samorządności lokalnej a dziedzictwo kulturowe pogranicza” (2001), „Miejsce pedagogiki porównawczej w systemie

nauk pedagogicznych” (2002), „Praca socjalna wobec wyzwań teraźniejszości i przyszłości” (2003), „Kształcenie i doskonalenie nauczycieli w Europie” (2006), „Podmiotowość i tolerancja w środowiskach lokalnych na pograniczu czesko-polskim” (2007), „Czesko-polska współpraca naukowa, kulturalna i gospodarcza po II wojnie światowej” (2008), „90-lecie służby więziennej w Polsce” (2009), „Lokalne programy wychowawcze w Ochotniczych Hufcach Pracy (2010), „Absolwenci i uczestnicy Ochotniczych Hufców Pracy w życiu, pracy i społeczeństwie” (2010), „Indoktrynacja nauczycieli w Polsce i w Niemczech w latach 1950–1956” (2011), „W poszukiwaniu optymalnego modelu więziennictwa. Oddziaływania resocjalizacyjne wobec wybranych kategorii więźniów” (2013), „Oświata i kultura etniczna w Europie w dziesięć lat po rozszerzeniu UE”, (2014); „Rodzicielstwo w różnych etapach rozwoju rodziny” (2015).

Wyniki własnych badań ogłaszane są na łamach własnych wydawnictw INP, a są to: „Tradycje i Perspektywy Edukacji. Czesko-polskie studia pedagogiczne” (red. Z. Jasiński, E. Karcz-Taranowicz); „Empowerment. Kwartalnik pracowników socjalnych Śląska Opolskiego” (red. P. Sikora); „Education. Opole University Annual” (red. Z. Jasiński); „Studia i Rozprawy z Pedagogiki Resocjalizacyjnej” (red. Z. Jasiński, I. Mudrecka, D. Widelak, D. Kowalczyk, A. Glińska-Lachowicz) oraz „Szkiice Kędzierzyńsko-Kozielskie” wydawane do 1985 roku wspólnie z Towarzystwem Ziemi Kozielskiej (red. E. Nycz).

Warunkiem prowadzenia badań i studiowania jest dostęp do biblioteki. W 2000 roku Instytut doprowadził do utworzenia instytutowej biblioteki pedagogicznej, która od dnia 26 lutego 2004 roku funkcjonuje jako Międzyinstytutowa Biblioteka Pedagogiczna im. Teodora Musioła (pierwszego dyrektora IP). Dzięki temu studenci i pracownicy mają dostęp do wszystkich podręczników i literatury podstawowej w czytelni oraz 130 tytułów czasopism pedagogicznych i psychologicznych krajowych i zagranicznych, a także do bazy danych „Pedagog” (oryginalna baza stworzona w UO) oraz możliwość korzystania z literatury w formie e-booków.

Współpraca krajowa i wymiana międzynarodowa

Mocnym punktem Instytutu była w ostatnim dwudziestoleciu współpraca z ośrodkami zagranicznymi. Była ona związana z realizacją określonych programów badawczych. Efektem tej współpracy były wspólnie prowadzone badania, konferencje naukowe, wymiana pracowników i studentów oraz publikacje. Po powstaniu Wydziału Historyczno-Pedagogicznego UO kontynuowano współpracę z partnerami w ramach umów podpisanych w okresie funkcjonowania WSP. Podpisano również nowe umowy z partnerami krajowymi i zagranicznymi, w tym z: Katedrą Pedagogiki Szkoły Politechnicznej w Zittau (1996),

Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu M. Bela w Bańskiej Bystrzycy (1996), Uniwersytetem Lingwistycznym w Kijowie (1996), Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu w Mariborze (1997), Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu (1997), Kuratorium Oświaty w Opolu (1997), Centralą Błękitnego Krzyża w Wuppertalu (1998), Komendą Główną Ochotniczych Hufców Pracy w Warszawie (2005), II Liceum Ogólnokształcącym w Prudniku (2009), Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu (2009), Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Opolu (2009), Szkołą Kofeda w Kopenhadze (2009), Hospicjum św. Krzysztofa w Londynie (2009), ośrodkami pracy socjalnej w Londynie (2009), Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa (2009), Uniwersytetem Dragomanowa w Kijowie (2012), Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Opolu (2012), Towarzystwem Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu (2013), Instytutem Kryminalistycznym w Kijowie (2013), Uniwersytetem w Northampton (2013), University of Central Missouri w Warrensburg (2013), Uniwersytetem w Karlstad (2014), Miejskim Ośrodkiem Pomocy w Kędzierzynie-Koźlu (2014), Prokuraturą Rejonową w Opolu (2016).

Partnerami, z którymi ta współpraca trwa najdłużej, są: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Poczdamskiego, Wydział Pedagogiczny (zwłaszcza Katedra Pedagogiki) Uniwersytetu w Hradec Králové, z którym realizowano w latach 2000–2002 wspólny projekt badawczy w ramach czesko-polskiego programu rządowego „Interdyscyplinarne podejście w interpretacji zdrowego stylu życia młodzieży na pograniczu czesko-polskim” (projekt KBN nr 33). Z Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu wspólnie opublikowano 6 tomów czesko-polskich studiów pedagogicznych („Tradycje i Perspektywy Edukacji”). Równie dobrze układała się współpraca z Katedrą Pedagogiki Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Ostrawskiego. Ze wspomnianą katedrą wspólnie uczestniczyliśmy w międzynarodowym projekcie badawczym „Od porównania do kooperacji”, a także w ramach projektu KBN „Poczucie tożsamości narodowej i plany życiowe mieszkańców pograniczy”.

Na początku lat 90. XX wieku nawiązana została współpraca z Katedrą Pedagogiki w Wyższej Szkole Technicznej i Pracy Socjalnej w Zittau. Pracownicy INP (prof. Józefa Brągiel, prof. Zenon Jasiński, dr Piotr Sikora) uczestniczyli we wspólnym projekcie badawczym GISA dotyczącym współpracy trójstronnej na pograniczu czesko-polsko-niemieckim w Euroregionie Nysa.

W roku 1998 INP podpisał umowę o współpracy z Ogólnoniemiecką Centralą Błękitnego Krzyża w Wuppertalu, dotyczącą doskonalenia pracowników zajmujących się problemami pracy socjalnej. Od 1999 roku Ośrodek Wspomagania Społecznego „Blau Kreuz” w Wuppertalu przyjmuje pracowników i studentów INP na tygodniowe staże. Uczestniczyli w nich: dr Piotr Sikora, mgr Piotr Sa-

sin, dr Dariusz Widelak, mgr Przemysław Kaniok, dr Iwona Dąbrowska, mgr Joanna Janik oraz grupy studenckie. Dyrektor ośrodka z Wuppertalu (mgr Stefan Ligus) miał zajęcia na studiach podyplomowych prowadzonych przez INP. W roku 2002 Ośrodek sfinansował dr Jolancie Żarczyńskiej-Hyli koszty pobytu na Światowym Kongresie Uwarunkowań Prawidłowego Rozwoju Dzieci w Amsterdamie.

Kontakty pracowników INP z zagranicą skutkują udziałem w międzynarodowych programach wymiany naukowej. W latach 90. INP uczestniczył w takich programach, jak: CEEPUS, Tempus, Erasmus, Socrates, PHARE. Partycypacja w tych programach polegała na włączeniu się w realizację określonych zadań badawczych, udziale w seminariach i konferencjach naukowych, opracowywaniu i wymianie materiałów i narzędzi itp. Z Wyższą Szkołą Techniczną i Pracy Socjalnej w Zittau, Wyższą Szkołą Pracy Socjalnej w Kolonii, Uniwersytetem Poczdamskim współpracowaliśmy w ramach programu DAAD. Był to udział pracowników i grup studenckich w konferencjach i krótkoterminowych stażach.

Instytut współpracował także: z wydziałami pedagogicznymi uniwersytetów w Bratysławie, Preszowie, Koszycach (w ramach współpracy międzyrządowej), z uniwersytetami w Lublaniu, w Osnabrück (w ramach programu Erasmus), w Sankt Petersburgu, w Mińsku, w Budapeszcie, w Brnie, w Wilnie, w Moskwie i w Rijece.

Średnio co roku na konferencje zagraniczne i krótkoterminowe staże lub wizyty badawcze wyjeżdżało 10–15 osób. W ramach międzynarodowych programów nasi studenci studiowali w: Ołomuńcu, Mariborze, Zittau, Hildesheim i Hradcu Králové, Londynie, Madrycie. U nas studiowali studenci z Ołomuńca, Opawy, Hradca Králové, Mariboru i Bratysławy, a na studiach doktoranckich studenci z Ukrainy (z Kijowa i Lwowa) oraz Republiki Czeskiej (Czeski Cieszyń) i Republiki Litewskiej.

Instytut gościł wybitnych pedagogów z kraju i zagranicy, m.in.: prof. Ewgienija Jewtucha – przewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni Naukowych Ukrainy; prof. Wolfganga Mittera – prezydenta Światowego Towarzystwa Pedagogiki Porównawczej; prof. Frantza Pegelera – światowej sławy historyka oświaty dorosłych; prof. Toma Lawsons z University Luisville (USA) – kierownika światowych programów pomocowych; prof. Ettore Gelpi – pedagoga włoskiego, pracownika UNESCO; prof. Ivana Ziaziuna – ministra szkolnictwa Ukrainy, prof. Malcolm Payne’a z Hospicjum św. Krzysztofa w Londynie – światowy autorytet w zakresie pracy socjalnej; prof. Stevena Dunna – koordynatora światowego programu LC „Dojrzałość” z Neuwmen University USA; prof. Františka Mezihorká – dziekana Wydziału Pedagogicznego UP w Ołomuńcu, senatora Parlamentu Republiki Czeskiej.

Pracownicy i studenci – Instytut w środowisku

Pracownicy Instytutu od wielu lat prowadzili *sensu largo* pedagogizację środowiska opolskiego. W 2010 roku INP objął patronatem klasy o profilu pedagogicznym w II LO w Prudniku, IV LO i V LO w Opolu. Nowatorskim projektem ostatniego okresu była Młodzieżowa Akademia Pedagogiczna (2014–2015) przeznaczona dla uczniów szkół średnich z Opolszczyzny, mająca na celu zapoznanie młodzieży z ofertą UO. Odbyło się 10 spotkań wykładowo-warsztatowych prowadzonych przez studentów i pracowników, a skierowanych do zainteresowanych licealistów.

Absolwentka pedagogiki mgr Patrycja Kniejska, która zdobyła I nagrodę w konkursie Jana Wawrzynka na najlepszą pracę magisterską o tematyce społecznej obronioną w roku 2010, napisaną pod kierunkiem prof. Z. Jasińskiego, a następnie uzyskała stypendium Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec na studia doktoranckie w tym kraju, obroniła pracę doktorską i w 2015 roku uzyskała stopień doktora.

Pracownicy są zaangażowani w środowisku lokalnym, wygłaszają w różnych instytucjach prelekcje dotyczące problemów pedagogicznych, społecznych i kulturalnych. INP sprawuje opiekę naukową nad czterema Uniwersytetami Trzeciego Wieku (Zenon Jasiński – 1, Jolanta Piechnik-Borusowska – 2 i Edward Nycz – 1), w których pracownicy Instytutu prowadzą także w dużej części zajęcia. W pomieszczeniach INP odbywają się zajęcia dla seniorów z języków obcych i komputerowe (prowadzą je również studenci). Instytut był współorganizatorem trzech edycji konkursu autobiograficznego dla osób niepełnosprawnych „Sensotwórcy – ludzie, dla których tworzenie ma sens”.

Studenckie koła naukowe

Studenci rozwijają swoje zainteresowania naukowe w działających przy INP kołach naukowych. Koło Naukowe Pracowników Socjalnych (opiekunka prof. Anna Weissbrot-Koziarska) organizuje Dzień Pracownika Socjalnego, przygotowuje przedstawienia i szereg imprez dla młodzieży, osób potrzebujących, udziela się przy prowadzeniu świetlic środowiskowych dla młodzieży itd. Naukowe Koło Pedagogiki Resocjalizacyjnej (opiekun dr Mariusz Snopek) organizuje wizyty i imprezy kulturalno-oświatowe w zakładach karnych, prowadzenie zajęć dla osadzonych kobiet w ZK w Turawie, bierze udział w konferencjach naukowych. Koło Naukowe Pedagogiki Międzykulturowej (opiekunka dr Marzanna Pogorzelska, działaczka Amnesty International) organizuje warsztaty z zakresu tolerancji, „Żywe biblioteki”, współuczestniczy w organizacji konferencji naukowych oraz akcji pisania listów Amnesty

International. Naukowe Koło Pedagogów – Sekcja Opiekuńczo-Wychowawcza (opiekunka dr Agnieszka Franczyk) zajmuje się organizacją konferencji „Opole bez przemocy”. Koło Naukowe Pedagogów: Animatorów i Arteterapeutów „Synestezja” powstało w 2011 roku (opiekun mgr Marek Wiendlocha), w jego ramach działają studenci arteterapii i animacji kultury, prowadząc działalność arteterapeutyczną i kulturalno-animacyjną w różnych środowiskach miasta Opola. Koło Naukowe Pedagogiki Pracy (opiekun dr Karol Neisch) realizuje program dla osób niepełnosprawnych „Szansa dla niepełnosprawnych na rynku pracy” oraz prowadzi działalność rekrutacyjną w ramach warsztatów edukacyjnych.

Poszczególne koła organizują cyklicznie konferencje studenckie, wyprawy naukowe, obozy naukowe. Do najbardziej udanych należy zaliczyć studencki obóz naukowy badający przemoc zorganizowany w Wałbrzychu w 1998 roku wspólnie przez Uniwersytety w Opolu, Ostrawie, Bańskiej Bystrzycy i Hradcu Králové oraz Kolegia Nauczycielskie w Wałbrzychu i Raciborzu. Efektem była książka *Przemoc rówieśnicza w szkole*, szereg artykułów oraz 50 prac magisterskich i 30 prac licencjackich w poszczególnych krajach napisanych w oparciu o pozyskane dane terenowe.

Działalność pracowników Instytutu poza UO

Ważny w pracy INP jest udział pracowników w różnych gremiach opinio-twórczych. I tak, dr Beata Górnicka weszła w skład Kolegium Redakcyjnego Czasopisma Naukowego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. P. Dragomanowa w Kijowie, seria 5 „Nauki Pedagogiczne. Realia i perspektywy”.

W 2014 roku prof. Zenon Jasiński został powołany w skład Rady Redakcyjnej „Východočeských listů historických” – czasopisma naukowego Uniwersytetu w Hradec Králové. Trzeba także odnotować jego członkostwo w Radach Redakcyjnych „Przeglądu Polonijnego” (1991–2010) i „Edukacji Międzykulturowej” (od 2013). Jest on także członkiem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, przewodniczącym Rady Programowej Miejskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, członkiem Rady Programowej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy. Prof. Jasiński otrzymał „Różę Powiatu” 2013 – nagrodę przyznana przez starostę oleskiego za upowszechnianie kultury regionalnej i nagrodę „Plaster Miodu” 2014 w kategorii nauka – starosty kluczborskiego. W maju 2015 roku został wiceprezesem Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego.

Prof. Józef Podgórecki w ciągu ostatnich 15 lat był m.in. członkiem rzeczywistym Akademii Nauk Pedagogicznych i Społecznych Federacji Rosyjskiej, członkiem zagranicznym Akademii Nauk Humanistycznych Federacji Rosyj-

skiej, członkiem Rosyjskiej Akademii Nauki i Sztuki oraz członkiem Rady Naukowej Uniwersytetu Pedagogicznego w Wilnie.

Dr hab. Edward Nycz jest wieloletnim wiceprezesem (od 1993) i prezesem (2006–2010 i od 2014) Towarzystwa Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu (oraz realizatorem 20 Kędzierzyńsko-Kozielskich Seminariów Naukowych od 1994 roku, redaktorem „Szkieców Kędzierzyńsko-Kozielskich”), a także m.in. w latach 2007–2010 wiceprzewodniczącym Komisji Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska przy Oddziale Katowickim Polskiej Akademii Nauk. We wskazanej Komisji działały aktywnie od końca lat 90. XX wieku również: prof. Józefa Brągiel, prof. Jadwiga Kosowska-Rataj, prof. Ludwik Kozołub i dr Anna Krasnodębska.

W tym miejscu pragniemy zwrócić uwagę, że Zakład Pedagogiki Opiekuńczej pomagał w prowadzeniu ogniska wychowawczego TPD, ściśle współpracuje z Wojewódzkim Zespołem Pomocy Społecznej oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Efektem tej współpracy była wspólnie zorganizowana konferencja naukowa. Wiele osób z Instytutu współpracowało i współpracuje z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym, przygotowując nauczycieli do pracy oraz kształtując ich kompetencje i umiejętności zawodowe. W pracach tych brali udział m.in.: prof. Stanisław Korczyński, prof. Józefa Brągiel, dr Alicja Kurcz, dr Irena Mudrecka, dr Leszek Stadniczeńko, prof. Ludwik Kozołub, prof. Zenon Jasiński. Uczestniczyli oni również w szkoleniach nauczycieli i wychowawców organizowanych dla miasta Opola i województwa opolskiego. Pracownicy INP współpracowali ze stowarzyszeniem Pro Lege, czynnie uczestnicząc w organizacji zajęć resocjalizacyjnych dla młodzieży, która weszła w kolizję z prawem. Współpracowano z TPD, pomagając zrealizować program „Forum edukacyjne” mający na celu popularyzację praw ucznia. Uczestniczono w szkoleniach nauczycieli i wychowawców organizowanych dla miasta Opola i województwa. Wielu pracowników uczestniczy w pracach towarzystw regionalnych i branżowych. Duża część pracowników INP należała (i należy) do Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego i Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, sprawując w ich sekcjach różne funkcje oraz uczestnicząc aktywnie w zjazdach tych towarzystw.

Pracownicy INP uczestniczą w pracach różnych gremiów. Prof. dr hab. Franciszek A. Marek był członkiem Rady Głównej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej (prezes w woj. opolskim od lat 60. XX wieku). Prof. Zenon Jasiński został powołany w 1991 roku do Rady Głównej ZG Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, w latach 1981–2013 był członkiem Prezydium ZW TWP w Opolu, a od trzech kadencji był członkiem Komitetu Badań Polonii PAN; w latach 1992–2000 był przewodniczącym międzywojewódzkiej Komisji ds. Stopni Specjalizacji Nauczycieli w Opolu.

Prof. Ludwik Kozoń był przez 31 lat sekretarzem Komitetu Okręgowego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, współpracując z Instytutem Badań Literackich PAN. Dr hab. Bogdan Cimała, prof. UO, był wiceprezesem Stowarzyszenia Instytut Śląski oraz przewodniczył Komisji Oświaty Opolskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego organizującego Turnieje Wiedzy o Śląsku Opolskim. Dr Jolanta Piechnik-Borusowska była prezesem Towarzystwa Pomocy Rodzinie w latach 2000–2009. Doc. dr Zygmunt Łomny to wieloletni prezes Oddziału Opolskiego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (któremu obecnie przewodzi dr Alicja Kurcz) oraz prezes Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Prof. Ryszard Gmoch został powołany na eksperta MEN ds. awansu zawodowego nauczycieli (2000). Prof. Eleonora Sapia-Drewniak była opiekunką Uniwersytetu Trzeciego Wieku, członkiem Rady Redakcyjnej „Oświaty Dorosłych”. Prof. Marian Kapica był 35 lat temu twórcą jedyne w Polsce oddziału PTP poza środowiskiem akademickim w Raciborzu oraz członkiem Zespołu Pedagogiki Zdrowia działającego przy Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu.

Odczyty i spotkania z pracownikami innych uczelni

Instytut Nauk Pedagogicznych zapraszał pedagogów z innych uczelni w Polsce. Nie sposób wymienić wszystkich, lecz wymienione niżej osoby dobitnie wskazują, iż dzięki tym zaproszeniom środowisko opolskie mogło wysłuchać wykładów wielu wybitnych uczonych. Należeli do nich m.in. profesorowie: Ewa Braun-Gałkowska, Kazimierz Denek, Maria Dudzikowa, Zbigniew Kwieciński, Stanisław Kawula, Tadeusz Lewowicki, Ewa Marynowicz-Hetka, Jerzy Nikitorowicz, Bogusław Śliwerski, Andrzej Radziewicz-Winnicki, Józef Pótturzycki, Tadeusz Pilch, Stanisław Palka, Zbigniew Tysza.

Zakończenie

Z perspektywy lat można stwierdzić, że władze i pracownicy INP wyraźnie określili obszary badawcze, skryształizowali koncepcje kształcenia na prowadzonych specjalnościach, wdrożyli system ECTS. Znacząco wzmocniona została pozycja kadrowa Instytutu oraz stworzono warunki do prowadzenia pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej.

Instytut dysponuje obecnie nowoczesną bazą dydaktyczną skupioną w jednym miejscu. Składają się na nią: pracownia komputerowa, pracownia pracy socjalnej, sale dydaktyczne wyposażone w sprzęt medialny, komputery włączone do sieci UO oraz do szybkiego Internetu, komputery do dyspozycji studentów w Bibliotece Międzyinstytutowej oraz kserokopiarki, sprzęt do rejestrowania i odtwarzania płyt i plików oraz sprzęt nagłaśniający.

Instytut jest – jak wolno sądzić – ważną placówką prowadzącą badania nad procesami przemian świadomości społecznej, laboratorium nowych metod pracy socjalnej, wychowawczej, resocjalizacyjnej i animacyjno-kulturalnej. Placówką służącą dobrze regionowi.

Kierownictwo Instytutu starało się, aby pracownicy byli obecni na najważniejszych konferencjach i imprezach naukowych w kraju i za granicą. Kontakty te przyczyniły się do: rozwoju naukowych zainteresowań, wzbogacenia warsztatu naukowego i w konsekwencji do uzyskiwania stopni naukowych przez pracowników, zwiększenia liczby publikacji, udziału w międzynarodowych programach badawczych, podniesienia jakości kształcenia, udziału w wymianie myśli naukowej.

Rozwój Instytutu nie byłby możliwy bez wsparcia i życzliwości innych ośrodków akademickich w kraju. Pragnę złożyć słowa podziękowania pedagogom z innych ośrodków, którzy z nami współpracowali, uczestnicząc w kształceniu kadry i jej rozwoju, w recenzowaniu prac i w konferencjach.

Jeśli udało się nam zaznaczyć swoje miejsce w pedagogice ogólnopolskiej, choćby w skromnym wymiarze, to czas ten nie był w historii Instytutu stracony.

Jako wieloletni dyrektor Instytutu pragnę podziękować kolejnym władzom rektorskim i dziekańskim, bez których życzliwości nie byłoby możliwe tak wszechstronne jego funkcjonowanie. Dwudziestoletnią działalność INP tworzyło również ponad 80 pracowników, którym należą się gorące podziękowania za codzienne tworzenie jego historii.

Oprac. Zenon Jasiński

Budynek (w głębi), w którym na trzecim piętrze znajduje się Instytut Nauk Pedagogicznych, od strony bocznej (ul. Oleska)

Korytarz Instytutu Nauk Pedagogicznych z pokojami pracowników

Prof. dr hab. Zenon Jasiński, dyrektor INP

Dr hab. Bogdan Cimała, prof. UO, zastępca dyrektora ds. nauki

Dr hab. Edward Nycz, zastępca dyrektora ds. kształcenia i studentów

Pracownicy Instytutu Nauk Pedagogicznych i zaproszeni goście na jubileuszu 70-lecia urodzin dyrektora INP prof. Zenona Jasińskiego, Kamień Śląski, 2015 r.

Zebranie pracowników Instytutu z JM Rektorem prof. Stanisławem S. Nicieją, 2005 r.

Jubileusz urodzin i pracy zawodowej prof. Józefy Brągiel, Studenckie Centrum Kultury, 2013 r.

Coroczne kolędowanie studentów pedagogiki po budynkach Uniwersytetu, grudzień 2008 r.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Komprachcicach. „Mikołaj w Twoim domu”, animacje mikołajkowe dla dzieci i dorosłych – zbiórka pieniędzy na leczenie chorej na mukowiscydozę Oli Myśliwiec z Opola. Na zdjęciu: Marta Gewald, Monika Golletz, Michał Baryga, Anna Kasprzyk, Elżbieta Nowak, Agnieszka Świerczyńska, Alicja Lech, Sara Kuźnik, Justyna Jarmuż

Studenckie Centrum Kultury – koncert zespołu więziennego „Paragraf 64” z Zakładu Karnego nr 2 w Strzelcach Opolskich. Organizatorami byli mjr Jarosław Timoszuk oraz dr Mariusz Snopek wraz z Kołem Naukowym Pedagogiki Resocjalizacyjnej „Dwa Światy”, 30 listopada 2015 r.

Studenckie Centrum Kultury - koncert zespołu więziennego „Paragraf 64” z Zakładu Karnego nr 2 w Strzelcach Opolskich, 30 listopada 2015 r.

Koło Naukowe Pedagogiki Pracy „Semper Salvus” z opiekunem dr. Karolem Neischem w Fundacji Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym na podsumowaniu projektu „Zwiększanie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy”, marzec 2016 r.

Studenci pedagogiki na wymianie w ramach programu Erasmus na Słowacji, 2014 r.

Studenci III roku studiów licencjackich na festiwalu oleskich przedszkoli, 2013 r.

Warsztaty teatralne studentów pedagogiki kulturalno-oświatowej, 2014 r.

Egzamin (praktyczny) z historii kultury polskiej III roku animacji kultury i arteterapii. Od lewej: Katarzyna Jurzyk, Edyta Lukosik, Jaśmina Zapotoczna, Dominika Syma, Elżbieta Nowak, Adriana Graca, Angelika Walczak, Aleksandra Rudzińska, Klaudia Pluta, Elwira Szewczyk, styczeń 2015 r.

Festiwal Nauki UO 2013, prezentacja kierunku praca socjalna: prof. Anna Weissbrot-Koziarska i dr hab. Iwona Dąbrowska-Jabłońska

Reprezentacja pracowników (od lewej dr Andrzej Kącki) i studentów na Targach Edukacji i Pracy w Prudniku, kwiecień 2016 r.

Wykład dr. Hamida Asghara, wykładowcy Uniwersytetu Karlstad w Szwecji, zorganizowany przez Koła Naukowe Pedagogiki Międzykulturowej i Pedagogiki Pracy INP. Od lewej: prof. Zenon Jasiński, dr Karol Neisch, Beata Asghar, dr Hamid Asghar, dr Ewelina Konieczna, dr Marzanna Pogorzelska, mgr Sabina Złotorowicz, 12 listopada 2015 r.

Spotkanie pedagogów resocjalizacyjnych na konferencji w Opolu (2010 r.): śp. prof. dr hab. Bronisław Urban (UJ) i śp. dr Dariusz Widelak

Prof. Zenon Jasiński, prof. Zbigniew Kwieciński (doktor *honoris causa* UO) i prof. Teresa Borowska po wykładzie otwartym dla pedagogów, 2004 r.

Wizyta studyjna pracowników INP w hospicjum św. Krzysztofa w Londynie, 2006 r. Od lewej: Malcolm Payne, prof. Zenon Jasiński, Agnieszka Kondziela, prof. Józefa Brągiel, dr Przemysław Kaniok

Szkoła Kopfeda w Kopenhadze – podpisanie umowy o współpracy, 2006 r. Od lewej: prof. Zenon Jasiński, dyrektor szkoły Jens Bjorkoe, Ole Meldgaard – wicedyrektor, Agnieszka Kondziela

Uniwersytet Northampton – podpisanie umowy o współpracy naukowo-dydaktycznej, 2012 r. Od lewej: dziekan wydziału prof. Peter Wells, prof. Zenon Jasiński

Konferencja naukowa „Oświata i kultura etniczna w Europie”, Kamień Śląski 2004 r.

Złota Seria Wykładów Otwartych UO, 2008 r. Od lewej: dr Wanda Matwiejczuk, prof. Ewa Smak, prof. Bogusław Śliwerski, JM Rektor prof. Stanisław S. Nicieja, prof. Zenon Jasiński

Publiczność na wykładzie otwartym prof. Marka S. Szczepańskiego dla pracowników (od lewej; dr Anna Krasnodębska, śp. prof. Jadwiga Kosowska-Rataj, dr Jolanta Piechnik-Borusowska) i studentów Instytutu, maj 2007 r.

Jubileusz 50-lecia pracy prof. Zenona Jasińskiego i 20-lecia sprawowania przezeń funkcji dyrektora Instytutu, Kamień Śląski, 2.06.2016 r.